

РЕШЕНИЕ

№ 23324

гр. София, 07.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в
публично заседание на 20.06.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Диана Стамболова

ЧЛЕНОВЕ: Евгени Стоянов

Лилия Йорданова

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на
прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **4431** по описа за **2025**
година докладвано от съдия Диана Стамболова, и за да се произнесе взе
предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс
(АПК), вр. с чл. 72, ал. 4 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).
Образувано е по касационна жалба на М. Г. П. на длъжност „полицай“ в 04 РУ-СДВР чрез
юрисконсулт Б. С. срещу Решение № 801/02.03.2025г. по н.а.х.д. № 476/2025г. по описа на
Софийски районен съд, 9-ти състав, с което е отменена Заповед за задържане на лице с рег. №
зз1556 от 22.12.2024г., издадена от М. Г. П. на длъжност „полицай“ в 04 РУ-СДВР, с която е
постановено на основание чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР задържане за срок от 24 часа на лицето Р. Ц.
Н.. В касационната жалба се излагат оплаквания за неправилност на решението поради
нарушение на материалния закон и необоснованост. Твърди се, че отменената като
незаконосъобразна заповед за задържане е издадена при спазване на
административнопроизводствените правила, включително за мотивиране на акта. Спазено е
изискването за наличие на данни за извършено престъпление. Поддържа се, че право на
административния орган при условията на оперативна самостоятелност е да наложи мярката,
дори без да е изпълнено условието за точна квалификация на деянието, а още по-малко се изисква
престъплението да е несъмнено и категорично установено, тъй като задържането се извършва не
поради несъмненост на фактите, а с оглед на тяхното изясняване. Моли обжалваното решение да
бъде отменено и да бъде потвърдена Заповед за задържане на лице с рег. № зз1556 от 22.12.2024г.
В съдебно заседание касаторът, редовно призован, не се явява и не се представлява, с писмено
становище поддържа жалбата. Претендира се присъждане на съдебно - деловодни разноски за

двете съдебни инстанции.

Ответникът Р. Ц. Н. чрез процесуалния си представител оспорва жалбата. Претендира се присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение.

Представителят на С. градска прокуратура дава заключение, че жалбата е неоснователна, а решението на СРС като правилно следва да бъде оставено в сила.

Съдът, след преценка на представените по делото доказателства, доводите и възраженията на страните в производството, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в срока по [чл. 211, ал. 1 АПК](#), от процесуално легитимирано лице и срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

В оспореното решение първоинстанционният съд е установил фактическата обстановка във връзка с постановеното задържане от полицейските органи на Р. Ц. Н.. Приел е за установено, че Н. е неосъждано лице, липсват образувани в органите на прокуратурата висящи и/или приключили наказателни производства за престъпления от общ характер. Същата не притежава криминални регистрации за престъпления от общ характер или за други противоправни деяния. Срещу нея не е имало повдигнати обвинения за престъпления от общ характер.

На 22.12.2024г. след 03:00 часа Н. се качила в поръчано такси със своя приятел, за да се прибере до дома си в [населено място]. Преди да потегли таксито с двамата пътника, към тях се насочил полицейски автопатрул от полицейски служители, единият от които М. Г. П. на длъжност „полицай“ в 04 РУ-СДВР. Н. и нейния приятел били заставени от полицейските служители да слязат от автомобила и да извадят пред тях всички движими вещи, които притежавали. Бил отправен въпрос към Н. дали същата притежава забранени от закона вещи или предмети, на което тя отговорила, че не притежавала такива, но има в себе си пакетче „чай“ в кутия, съставена от билки с малинови листа и мента срещу тютюнопушене. Спрямо нейния приятел не били установени забранени вещи или предмети и същият бил освободен от проверката. Н. предала въпросното пакетче от кутията, описано като билкова смес. Полицейските служители не носили в себе си измервателни уреди или средства за техническата проверка дали в съдържащите в тревистата смес билкови растения са били налице опиати и/или забранени от закона наркотични вещества и други. Касаторът П. чрез външен (визуален) оглед „преценил“, че билковото пакетче съдържа забранени от закона наркотични вещества. Н. оказала пълно съдействие на полицейските служители; попълнила протокол за доброволно предаване на въпросната „билка“ и я предоставила за целите на разследването. Полицейските служители й поставили белезници и я отвели в сградата на 04 РУ-СДВР въпреки доброволното предаване на пликчето с билката за изследване. Въпросната билка не е била изследвана пред нея. Не й било съобщено дали е била извършена проверка на сместа от пликчето. Н. не била информирана защо е задържана както и защо случаят е бил прекратен впоследствие. Липсвало предявено срещу нея обвинение по съставите на чл.354а от НК. Не било образувано досъдебно производство по НПК. Заявителският материал срещу нея е бил прекратен. Но въпреки тези факти на 22.12.2024г. в 04:35 часа касаторът П. издал писмена заповед за задържане на лице с рег. № 331556/22.12.2024г. по чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР, за това, че Н., след извършена полицейски проверка, е била извършител на престъпление във връзка с чл.354а от НК, държейки наркотични вещества. Спрямо Н. е бил извършен и обиск по ЗМВР на 22.12.2024г. в 05:45 часа, при което други вещи или предмети не били установени в нейно владение. Н. попълнила декларация в момента на задържането си, в която записала, че не желае да се възползва от правото си на адвокатска защита; че не желае да уведоми свой близък, че е задържана по ЗМВР; че не е имала здравословни проблеми; че не

желае извършването на медицински преглед и че няма необходимост от спазването режим или диета по медицинско предписание. Н. била освободена на 22.12.2024г. в 18:00 часа.

За да отмени заповедта за задържане, районният съд е приел, че при издаването ѝ е допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила на АПК, тъй като към момента на фактическото задържане на Н., не ѝ е било съобщено от полицейския орган за какво е била задържана и поради какви причини. В този момент не ѝ е била осигурена и адвокатска защита, нито възможност да се свърже с адвокат, нито са му били разяснени правата - че има правото на адвокатска защита; че има правото да не се самоуличава в престъпление; че има правото да уведоми свой близък, че е задържана; че има правото да разбере в този момент фактическото и правното основание за задържането си. СРС е приел, че липсата на информация за тези факти и обстоятелства не освобождава административния (полицейски) орган от задължението му да съобщи на задържаното лице в момента на ограничаване на правото му на свободно придвижване какви са били основанията за задържането му - и фактически, и правни. Нещо повече, чрез този пропуск е нарушено правото на задържаното лице незабавно да бъде уведомено за основанията за задържането си (към този момент, а не по-късно), което е в противоречие с чл. 5, § 2 от КЗПЧОС и с практиката на ЕСПЧ по въпросите относно законността на задържането.

Решението е валидно, допустимо и правилно.

Настоящият касационен състав намира, че фактическата обстановка по спора е правилно установена съобразно събраните по делото доказателства от въззивния съд.

Напълно се споделят от настоящия касационен състав изложените в решението мотиви.

Съгласно чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР полицейските органи могат да задържат лице, за което има данни, че е извършило престъпление. Принципно правилно е твърдението на касатора, че законът не изисква наличието на достатъчно данни за извършено от лицето престъпление, за да се извърши задържането му, за разлика от основанията за образуване на досъдебно производство. Въпреки това в заповедта за задържане на лицето следва да са посочени фактическите и правни основания за направения извод за ангажираност на конкретното лице с извършено престъпление. В настоящия случай се установява въз основа на съвкупния анализ на събрания доказателствен материал, че при издаване на процесната заповед са допуснати процесуалния нарушения и са накърнени правата на задържаното лице, тъй като към момента на фактическото му задържане, не му е било съобщено за какво е било задържано и поради какви причини, не му е била осигурена и адвокатска защита, не са му били разяснени неговите възможни права.

Съгласно чл. 30, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ) всеки има право на лична свобода и неприкосновеност. Разпоредбата на чл. 30, ал. 2 от КРБ предвижда, че никой не може да бъде задържан, подлаган на оглед или обиск или на друго посегателство върху личната неприкосновеност освен при условията и по реда, определени със закон. Съгласно чл. 30, ал. 3, изр. първо от КРБ, единствено и само в изрично посочените от закона неотложни случаи компетентните държавни органи могат да задържат граждани, за което незабавно се уведомяват органите на съдебната власт. В срок от 24 часа от задържането органът на съдебна власт се произнася по неговата законосъобразност (чл. 30, ал. 3, изр. 2 от КРБ).

В съответствие с чл. 5, § 1, изр. 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС), ратифицирана със закон на Народното събрание от 31.07.1992 г. (ДВ бр. 66/1992 г., в сила за РБ от 07.09.1992 г.), всеки има право на свобода и сигурност. В юриспруденцията на ЕСПЧ са изведени няколко стандарта при закрилата на това право. Първият е изчерпателност на изключенията по чл. 5, § 1, изр. 2, б. „а“ - б. „г“ КЗПЧОС, чието тълкуване трябва да е задължително стриктно, а разширителните обосновки при приложението им са

недопустими. Целта е да се гарантира, че никой няма да бъде произволно лишен от свобода на основание, което не е предвидено в Конвенцията. Вторият е законност на лишаването от свобода по националния закон, както от процесуална, така и от материалноправна страна. За целта чл. 5, § 2 - § 5 от КЗПЧОС въвежда гаранции относно свеждането до минимум на рисковете от произвол при ограничаването на свободата. Т. е правото по чл. 5, § 2 ЕКПЧ задържаното лице незабавно да бъде уведомено за основанията за ареста си при задължение на държавата чрез компетентния национален орган да обоснове всяко едно лишаване от свобода на всеки един етап.

Същата тази правна закрила и формираната трайна юриспруденция на ЕСПЧ по член 5 КЗПЧОС изключва категорично възможността едно лице да бъде лишено от свобода, независимо под каква форма и за какъв срок, на неизвестни за него основания. Фактите, които пораждат подозрение в извършването на престъпление и обосновават първоначалното задържане на лицето не трябва да са от същото ниво както тези, необходими за осъждането му или дори за повдигането на обвинение, но във всички случаи трябва да бъдат конкретизирани в степен и да бъдат съобщени, така че арестуваното лице да добие незабавно известна представа в какво е заподозряно /решение на ЕСПЧ от 11.07.2000 г. по дело D. v T., жалба № 20869/92 - § 56/. Обратното, недопустимо е по всеки един минимален национален и международен стандарт фактите, обосноваващи подозрението в престъпление, изобщо да не са посочени в акта за задържане и да не са съобщени на задържаното лице незабавно при лишаването му от свобода.

Следователно в настоящия случай са допуснати особено съществени процесуални нарушения, които са накърнили правото на защита на задържаното лице, както и правото му да разбере за какво деяние е задържан. Това само по себе си е достатъчно да опорочи процесната заповед до степен, обуславяща нейната незаконосъобразност, съответно е основание за отмяната ѝ.

На следващо място, разпоредената с издадената заповед принудителна административна мярка за задържането на Н. противоречи на целта на ЗМВР, същата е непропорционална и е в нарушение на принципа за съразмерност на административната дейност – чл. 6 от АПК. Н. не е имала процесуални качества по НПК - на свидетел или обвиняем, нито към момента на задържането, нито по-късно, не е затруднявала органите на разследването, оказвала е пълно съдействие. Целите на ЗМВР са били постигнати с оглед разкриването на престъплението или престъпленията и без задържането ѝ. В тази връзка не е съществувала опасност от укриването му, същата е съдействала на полицейските органи при извършване на процесуално-следствените действия. Следователно целите на разследването са могли да бъдат постигнати и без задържането на лицето. Административният орган по ЗМВР следва да избере по реда на АПК онази административна мярка, която е най-подходяща в случая, съответна и пропорционална на целите на закона; тази мярка, която засяга в най-малка степен правната сфера на лицето. В настоящия случай правата на лицето са засегнати в по-голяма степен от необходимото за постигане на целите на разследването. В тази връзка се споделят изводите на районния съд, че заповедта за задържане е издадена в противоречие с целта на закона.

По изложените съображения съдът намира, че при постановяване на обжалваното решение не са допуснати съществени нарушения на процесуални правила или на материалния закон, поради което същото следва да бъде оставено в сила.

С оглед изхода на делото и във връзка с чл.63д от ЗАНН, искането на ответника за присъждане на адвокатско възнаграждение е основателно и следва да се уважи в размер на 600 лева съгласно представения договор за правна помощ. Съдът намира, че направеното от касатора възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение, е неоснователно, тъй като същото е в размер по-нисък от минималния размер, определен в чл.8, ал.3 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Размерът на адвокатското възнаграждение не е прекомерен и

съответства на фактическата и правна сложност на делото, и е в съответствие с тълкуванията, дадени с Решение на Съда на ЕС от 25 януари 2024г. по дело C-438/22, че посочените в Наредба № 1 от 09.07.2024г. размери на адвокатските възнаграждения, могат да служат единствено като ориентир при определяне служебно на възнагражденията, но без да са обвързващи за съда, като същите подлежат на преценка с оглед вида на правния спор и съществуващия материален или нематериален интерес, вида и количеството на извършената работа и преди всичко фактическата и правна сложност на делото.

Водим от горното и на осн. чл. 221, ал.2, предл. I от АПК, Административен съд София - град, XV касационен състав

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 801/02.03.2025г. по н.а.х.д. № 476/2025г. по описа на СРС, 9-ти състав, с което е отменена Заповед за задържане на лице с рег. № зз1556 от 22.12.2024г., издадена от М. Г. П. на длъжност „полицай“ в 04 РУ-СДВР.

ОСЪЖДА СДВР да заплати на Р. Ц. Н., ЕГН [ЕГН] съдебни разноски по делото в размер на 600 лева.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.